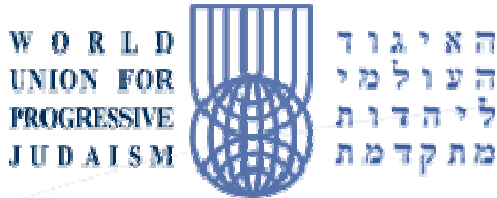


5771



Torah from Around the World

Sjabbat 20 augustus 2011 / 20 menachem- av 5771
Sidra Ekev, Devariem [Deuteronomium] 7:12-11:25, Tanach blz. 366-375
Haftara: Jesjaja 49:14-51:3, Tanach blz. 885-887

Commentaar door rabbijn Rabbi Dr. Walter Rothschild
Landesrabbiner van Schleswig-Holstein, rabbijn van [Or Chadasch](#), Wenen

Vertaling: Nico Vissel
Het Engelse [origineel](#)

In Devariem 9:5 zit een grote, heel grote vraag verborgen. God zegt, dat de Israëlieten zich er in het geheel niet op mogen beroemen dat hun tegenstrevers uit het land zijn verdreven, dat zij, de Israëlieten nu in bezit hebben.

‘Niet uw eigen rechtvaardigheid of uw zuivere geweten geeft u toegang tot hun land. De Eeuwige, uw God, verdrijft die volken voor u omdat ze zo slecht zijn...’.

De vraag is: wanneer komt het een volk toe uit zijn land verdreven te worden, hoe slecht moet een volk daarvoor zijn? Er zitten verschillende kanten aan deze vraag. Hoe slecht moeten onze vijanden zijn voor we het recht hebben ze te verslaan? En hoe slecht moeten wij zelf zijn voordat God ons op dezelfde manier in hun handen geeft? (En dan gaan we nog voorbij aan andere kwesties, zoals ‘collectieve straf’ en hoe schuldigen en onschuldigen hetzelfde lot delen. Deze zaak werd voor het eerst aangekaart door Avraham in Beresjiet [Genesis] 18:22-33 waar hij God ervan probeert te overtuigen dat de dood van onschuldige mensen niet zomaar kan worden afgedaan als onvermijdelijk ‘collateral damage’.)

Je kan erover nadenken hoe erg de zonden van de Kenaänieten en anderen nu eigenlijk waren vergeleken met de hardnekkige, opstandige en dwarse Israëlieten (God spreekt zo over ze in de volgende *pasoeek* (vers)); ging het alleen maar over de verering van Moloch en over mensenoffers? Ook de Azteken en de Inca’s offerden ontelbare mensen die ze afslachtten voor hun goden en werden vervolgens uitgemoord door de Europeanen die hun Bijbels en buskruit

brachten. Als ze geluk hadden werden ze in plaats van geweld het slachtoffer van de liefde, door de geslachtziekten. De Azteken en de Inca's verloren hun land aan de indringers en er zijn nog veel meer historische voorbeelden.

Ik woon en werk in Duitsland en krijg veelvuldig deze vraag en de theologische en historische echo's ervan voorgeschoteld. Kijk naar dit voorbeeld: het was de allerlaatste nacht dat het allerlaatste transport van Joden in een trein was opgesloten op het transportgedeelte van Neustadt, klaar om gedeporteerd te worden en dan zou Dresden in feite en officieel Judenrein zijn. Toen viel, in Februari 1945 het vuur van de hemel en vernietigde de stad en vele van zijn inwoners grondig. Laat de discussie van historici en theologen ter zijde, of deze stad een wettig militair doelwit was en of het veroorzaken van een vuurstorm als oorlogsmisdaad moest worden gerekend. Maar denk eens aan de symboliek.

Een hele generatie Duitsers had toegelaten dat zij op een vals pad werden geleid of passief werden meegetrokken door hen die ze op de foute weg brachten. Natuurlijk zijn er enkelen geweest, die dapper probeerden tegen de stroom in te zwemmen, maar zij waren eenzaam en het was moeilijk en gevaarlijk en ze waren in de minderheid. In enkele jaren had Duitsland de landen bezet van de Oostenrijkers, de Tsjechen, de Slowaken, de Joegoslaven, de Denen, de Noren, de Polen, de Esten, Letten en Litouwers, de Russen, de Hongaren, de Italianen, de Roemenen, de Kretenzers, de Tunesiërs en de Libiërs; ze hadden de Zwitsers en de Zweden in een laffe neutraliteit gedwongen en Egyptenaren en Turken bedreigd; en, verbazingwekkend, na slechts vijf korte jaren waren ze teruggeslagen in een klein stuk land, dat vol was met puin en lijken, een land van verwoeste bruggen en verbrande steden, een land van vernedering en wanhoop, vol met zwervende burgers, bevrijde slaven en soldaten van de bezettingsmacht. De Duitsers noemen het *Stunde Null*, een geheel nieuwe start, een nieuw tijdperk. Er werd wel de nodige schade hersteld en wie leefde pakte zijn leven weer op, maar het duurde vijfenveertig jaar -van 1945 tot 1990- voor en aler de bezetters erover gingen denken om zich terug te trekken en de Duitsers weer hun eigen zaken te laten regelen en een eigen, herenigd land te laten vormen.

Dat is natuurlijk een goedkope, historische gedachte die gemakkelijk weersproken kan worden: waarom bijvoorbeeld werd de Polen en andere volken achter het IJzeren gordijn het recht op volledige onafhankelijkheid in dezelfde periode ontzegd? (En denk ook eens aan de pogroms in Kielce en op andere plaatsen...). Het lijkt of het verleden soms erg oneerlijk is als je bedenkt hoe sommige landen zich veel sneller dan andere konden herstellen. Waarom moesten zoveel onschuldige mensen sterven terwijl Hitler op het einde zichzelf moest doodschieten. Waarom stierven zoveel slachtoffers letterlijk uren voor het formele einde van het conflict of zelfs erna, door uitputting, honger en ziekte.

Het baart me ernstig zorgen als er mensen zijn die beweren dat ze een antwoord hebben op deze vragen. Ik houd me liever met de vragen bezig, hoe verscheurend onaangenaam die ook kunnen zijn.

Maar nu De Joden. Sinds wanneer hebben de Joden een eigen land verdiend en wanneer is hun gedrag zo slecht geworden, dat God ze het land voor straf weer kon afnemen.

De profeten waarschuwden vaak genoeg vóór de vernietiging van de Eerste Tempel; de rabbijnen bespraken (TB Gittin 56) het afstotende en vernederende gedrag dat sommigen ertoe bracht hun

eigen volk te verraden en zo de verwoesting van de Tweede Tempel te veroorzaken. En de grote vraag, die nooit gesteld werd was altijd op de achtergrond aanwezig: wat is nodig om de Derde Vernietiging te laten plaatsvinden?

Sommige Joden zullen beweren dat het toegeven aan de moderne, seculiere wereld daar al voldoende voor is en er zullen Joden zijn, die roepen dat toegeven aan middeleeuws fundamentalisme en misbruik van de overheid door de zich 'Religieuzen' noemenden wel eens de laatste duw zou kunnen zijn. Is het eren van de Sjabbat en de *sjemita* (het sjabbatjaat) voldoende tegenwicht tegen de Gay Parade? Kan het opnemen van verdrevenen opwegen tegen de gewapende bezetting van veroverd land? Waar zijn de grenzen? De gebiedsgrenzen van het land en de morele, ethische en religieuze grenzen van de gedragingen, om het land te mogen behouden?

Verdienen de Palestijnen hun land? Verdienen wij het onze? En hoe brengen we deze aanspraken in evenwicht? Door of rondom Jeruzalem?

Mosjee herinnert het volk eraan in hoofdstuk 10, dat bij de berg Chorev [Horeb] God hen een tweede kans heeft gegeven na de affaire met het Gouden Kalf. Jawel, hij moest zelf de stenen tafelen uithakken en ook nog eens die berg helemaal opklimmen, maar de relatie was tenminste hersteld en de hemelse toorn van God was bedaard.

Kunnen we daar iedere keer weer op vertrouwen?

Laten we ons voorlopig maar met de Vraag bezig houden...



TASTE OF

LIMMUD



*Tora is de ziel in het lichaam van de joodse gemeenschap
wie kennis wil nemen van Tora is welkom met ons te leren*

Sjabbat 20 augustus 2011 / 20 menachem- av 5771
Sidra Ekev, Devariem [Deuteronomium] 7:12-11:25, Tanach blz. 366-375
Haftara: Jesjaja 49:14-51:3, Tanach blz. 885-887

Vertaling: Ted Musaph-Andriesse

Voor het origineel zie

www.limmud.org/publications/tasteoflimmud/5770/Eikev/

EKEV

Mosjee geeft instructies aan het volk om rechtvaardig te handelen, van God te houden en zijn geboden na te komen. Hij somt de beloningen op die dan daarvan het gevolg zullen zijn. Hij waarschuwt om in tijden van voorspoed God niet te vergeten. Hij haalt een paar gebeurtenissen aan zoals de geschiedenis met het Gouden Kalf en de Stenen Tafels.

[Een andere invalshoek](#)

Ekev – Daniël Beaupain

Daniël is lang actief geweest als consultant /projectmanager. Hij heeft Moesar gestudeerd aan het Moesar Instituut in Amerika en probeert nu deze methode toe te passen op hedendaagse business- en sociale kwesties. Tegenwoordig is hij directeur van de Folkertsma Stichting. Hij is lid van de Liberaal Joodse Gemeente in Amsterdam.

Deze sidra lijkt weer een overbodige herhaling. Met als uitgangspunt de Tora als blauwdruk voor het leven, is Devariem een mini-Tora en Ekev een mini-Devariem. Ekev lijkt een beetje op een management samenvatting, het begint en eindigt met een herhaling van de essentie van de “deal”, in dit geval Het Verbond en het houden daaraan.

Het komt allemaal neer op dit: God stelt een Verbond voor. Als wij ons houden aan ons deel, zal hij zich houden aan zijn deel. God wijdt dan uit over zijn deel, de (talrijke) zegeningen zijn aantrekkelijk en tot onze voordeel.

Maar als wij om een of andere reden ons aandeel niet nakomen, dan onthoudt hij ons de extraatjes die bij het Verbond horen. Alleen al het uitblijven van deze zegeningen zullen we voelen als vervloekingen. Stel je voor, dat de regen ophoudt: geen oogst, geen voedsel of er

worden geen kinderen levend geboren (geen *ledor wador*, generatie na generatie).

Dit komt mij voor als een les in het voor jezelf opkomen. We leren hoe we volwassen moeten zijn, hoe we twee keer moeten nadenken voordat we een keuze maken en dat we bereid moeten zijn onderverdeling te accepteren. Om alle mogelijke gevolgen van onze daden goed in te schatten, niet alleen op korte termijn, maar in het bijzonder op lange termijn en in de ruimste context.

Maar tracht deze sidra alleen maar het oorzakelijk verband tussen het naleven van de Tora en de goddelijke zegeningen te verklaren? Als dat zo zou zijn, zou het alleen maar het idee versterken dat een grotere welvaart het directe resultaat zou zijn als we de mitswot met meer inspanning en energie zouden naleven.

Devariem 9:1-5 maakt heel duidelijk dat er nauwelijks zo iets is als een beloning/straf principe in het Verbond. Het Verbond is meer gericht op de manier waarop we met onze relaties omgaan. Het beoogt in de eerste plaats ons *welzijn* veeleer dan onze *welvaart*, alhoewel deze dikwijls, maar niet altijd, wel opduikt. Dit houdt in dat zowel de zegeningen als het uitblijven ervan de (soms ongrijpbare) uitingen zijn van Gods liefde en zorg.

Dit doet me denken aan de geschiedenis van Awraham en Lot in Beresjiet 13. Het verschil tussen Awraham en Lot is gebaseerd op een conflict tussen twee tegengestelde levensstijlen:

- Een levensstijl waarin een mens het prefereert onafhankelijk te zijn van God (Lot)
- Een levensstijl die streeft naar een afhankelijkheid (d.w.z. een relatie) met God (Awraham)

Vanuit een Moesar gezichtspunt vertegenwoordigt Ekev (een woord dat ook "hiel" betekent) de *midda* (eigenschap) Deemoed. De hiel volgt altijd de tenen en de rest van het lichaam. Hij kan geen autonome acties ondernemen en loopt daardoor niet het risico arrogant te worden.

Deemoed (..niet meer dan mijn plaats, niet minder dan mijn ruimte..) is de sleutel tot het op de juiste manier onderhouden van een relatie en in het bijzonder het door de relatie gedreven Verbond.

Devariem 10:12-15 toont dat naleven een maat is van emotionele binding, een vervolg op de relatie tussen God en onze voorouders. Deze relatie was gebaseerd op wederzijds vertrouwen. De enige door vertrouwen aangedreven werkelijkheid in het universum is de relatie tussen God en Israel zoals uitgedrukt in het Verbond.

Een andere invalshoek Taste of Limmoed Team

In de sidra van deze week vinden we de opdracht God te zegenen nadat we hebben gegeten: "Wanneer u daar in overvloed leeft, dank dan de Eeuwige, uw God voor het goede land dat hij U heeft gegeven." (Devariem 8:10). Dit herinnert ons eraan dat wij ons voedsel moeten zien als een geschenk van God en dat we zelfs de meest lichamelijke dingen moeten zien als een

gelegenheid tot spirituele gerichtheid of bewustzijn.

Rabbin Shefa Gold leert ons:

“Je zult eten: stel je zelf wijd open om alle goedheid en schoonheid van de wereld tot je te nemen. Geniet volledig van het plezier en de voeding. *Je zult zegenen:* als je eet, denk aan de bron van al deze goedheid. Proef God bij iedere hap en erken dat dit een gave is die je krijgt. *En je zult verzadigd zijn:* In plaats van onmiddellijk te kijken wat het volgende is of wat er nog meer is, blijf bewust van de volheid van dit ogenblik, dit hapje, dit greintje leven.”